

Botanikos sodas

Vilniaus universiteto botanikos sodas buvo įkurtas 1781 m. Per daugiau kaip 240 m. Sodas tapo neatsiejama Universiteto dalimi. Jis vienas iš seniausiai ir ilgiausiai veikiančių jo padalinių.

Šiandieninis Botanikos sodas vienas iš stambiausių augalijos tyrimų ir

aplinkosauginio švietimo centrų Lietuvoje. Kartu jis ir Universiteto bendruomenės bei vilniečių pamėgta poilsio, kultūros ir socialinio gyvenimo vieta. Kasmet jį aplanko dešimtys tūkstančių lankytojų, norinčių susipažinti su gausiomis Sodo augalų kolekcijomis, sudalyvauti Sode organizuojamuose šviečiamuosiuose, kultūriniuose renginiuose ar tiesiog pailsėti nuo miesto šurmilio gamtos apsuptyje.

Botanikos sode dirba 97 nuolatiniai darbuotojai, iš jų: 5 akademiniai darbuotojai ir 92 neakademiniai darbuotojai.

2023 m. Botanikos sode savanoriavo 937 asmenys, kurie Sodui skyrė 3 427 val. savo laiko. Savanorių skaičius per paskutinius trejus metus išaugo 3 kartus.

Botanikos sodo plotas – 198,85 ha. Sodą sudaro du skyriai: **Kairėnai** – 191,5 ha ir **Vingis** – 7,35 ha.

2023 m. Sodas vykdė 4 projektus, kurių Universitetui tenkanti vertė – 1 073 649 Eur.

Botanikos sodas yra sukaupęs vieną turtingiausių augalų kolekcijų Baltijos šalyse:

- sukaupta 9 910 skirtingų pavadinimų augalų,
- 546 augalų pavyzdžiai

įtraukti į Lietuvos nacionalinių genetinių išteklių sąrašus,

- 106 pavyzdžiai (83 rūšys) saugomi tarptautiniu lygiu pagal IUCN sąrašus,
- 66 pavyzdžiai (42 rūšys) saugomi pagal Lietuvos Respublikos „Raudonosios knygos“ sąrašus.

2023 m. Botanikos sodo mokslo darbuotojai vykdė 4 mokslo, 2 šviečiamuosius ir 2 infrastruktūros plėtros projektus, parengė 6 mokslo straipsnius, kurie buvo atspausdinti Clarivate Analytics Web of Science referuojamuose periodiniuose leidiniuose, parengė ir skaitė

4 žodinius pranešimus, parengė 3 stendinius pranešimus 3 tarptautinėse konferencijose, skaitė 6 žodinius pranešimus 3 konferencijose ir 3 seminaruose Lietuvoje.

2023 m. balandžio 27 d. Botanikos sode vyko seminaras – „Biologinė įvairovė Lietuvoje: istorija, tyrimai, dabartinė būklė ir apsauga“.

Prieinamumas visuomenei. Mokslo populiarinimas, edukacinė ir kita švietimo bei kultūros veikla.

Paslaugos, kurias 2023 m. Sodas teikė visuomenei:

- Edukacinės paslaugos. 2023 m. Sodas įvykdė 243 edukacinius užsiėmimus, 94 ekskursijas, 4 viešas paskaitas, parengė 5 mokslo populiarinimo

straipsnius, išleido 3 informacinius leidinius bei parengė 7 vaizdo siužetus.

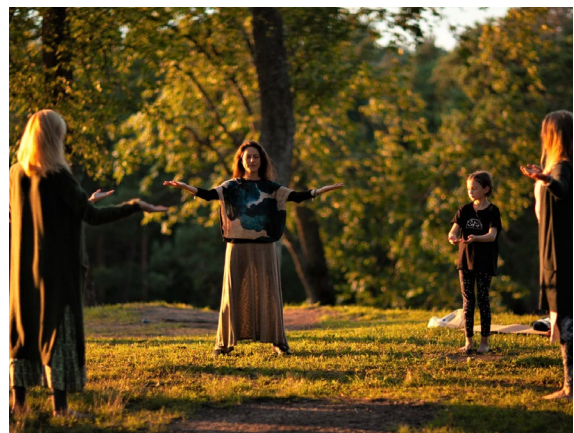
- Ekspertinės konsultacijos. 2023 m. įvykdyta 80 ekspertinių konsultacijų sodininkystės klausimais.
- Renginių organizavimas. 2023 m. suorganizuoti 163 vieši renginiai.
- Taip pat Botanikos sodas teikė sodo lankymo, žirgyno, slidinėjimo ir žiemos pramogų bei trumpalaikės nuomos paslaugas.

2023 m. Sodą aplankė 147,4 tūkst. fizinių lankytojų, augo virtualių lankytojų (sekėjų, gerbėjų, vertintojų) skaičius.

Lankytojų vertinimas:

- TripAdvisor – 4,5 balo iš 5
- Google My Business – 4,8 balo iš 5

2023 m. buvo skirtas ypatingas dėmesys Sodo augalų kolekcijoms. Gerinta augalų kolekcijų struktūra – per metus padaugėjo reprezentuojamų šeimų (8) ir genčių (54) skaičius. Menkaverčiai pavyzdžiai keisti didesnės biologinės vertės pavyzdžiais (920), panaudojant genetinių tyrimų metodus vykdytos aukštesnio lygio jų taksonominio atitikimo patikros (28 taksonų). Gausinti ir gerinti pavyzdžių aprašymai Sodo augalų duomenų bazėje Index Plantarum (atlikta 46 400 veiksmų, įkelta 5 000 naujų fotografijų, pašalinta 2 000 neatitinkančių kokybės reikalavimų ir t. t.). Tačiau Sodo misija – kaupti bei saugoti ne vien augalus, bet ir žinias apie juos, ir dalintis šiomis žiniomis su kiek įmanoma platesne auditorija. Tiesa, tiek šiuolaikiniai Universiteto poreikiai, tiek ir visuomenės lūkesčiai dar didesni – iš Sodo tikimasi didelio spektro įvairių paslaugų, galimybės pasinaudoti čia sukurta materialine baze, infrastruktūra, teritorija įvairiausiems tikslams.

Sode nuosekliai plėtojama materialinė bazė, sudarant sąlygas studentų mokslinių tyrimų vykdymui (tęsti mokslinės tiriamosios veiklos programos, temos – „Augalų genetinių išteklių ir gamtinių ekosistemų biologiniai, molekuliniai tyrimai bei in vitro technologijos“ (2021–2025 m.) darbai. Parengtas naujas projektas – „Vasariniai miežiai kaip modelis

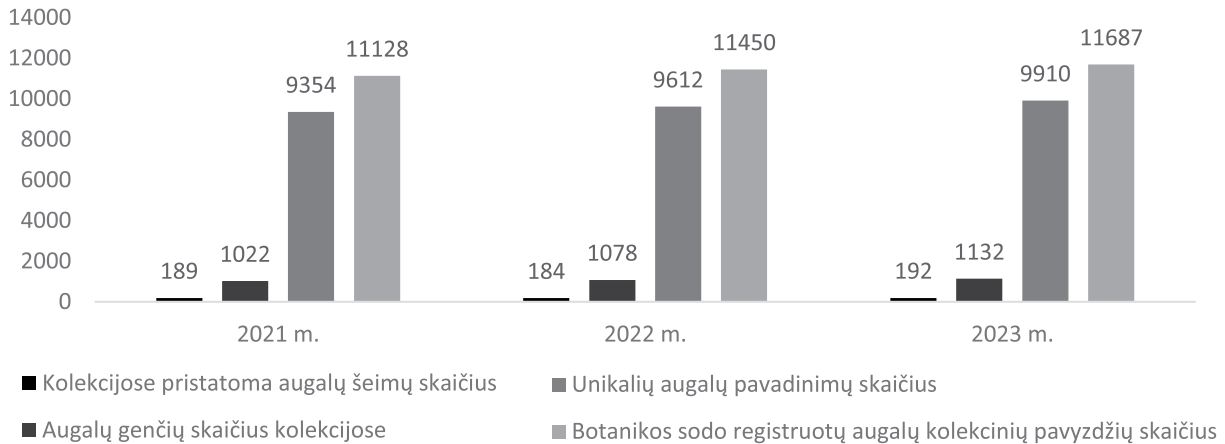
endofitinių grybų inokuliatų poveikiui tirti: augalų augimo pokyčiai ir antrinių metabolitų pasiskirstymas“ – jam gautas finansavimas iš Lietuvos mokslo tarybos. Sodas aktyvus įvairių nacionalinių, tarptautinių profesinių organizacijų narys, darbuotojai yra įvairių nacionalinių ekspertų komisijų tarybų nariai, pagal savo kompetenciją aktyviai dalyvauja nacionalinių teisės aktų rengimo procesuose ir ypač aktyviai plėtoja šviečiamąją veiklą, skirtą tiek plačiajai visuomenei, tiek ir tikslinei auditorijai (mokiniais, pedagogams) – 2023 m. Sodo darbuotojai dalyvavo įgyvendinant du tarptautinius programos Erasmus+ projektus: **Artists and botanical gardens – creating and developing educational innovations. K227 ir pLatform for INnovation in Natural science onlinE educatiOn (LINNEO) KA220-SCH.**

2023 m. galima pavadinti ir Vingio skyriaus esminio atsinaujinimo pradžia – įgyvendintas investicinio projekto I etapas, skirtas šio Sodo padalinio (Vingio) per paskutiniuosius dešimtmečius stipriai sunykusiai infrastruktūrai atkurti. Įgyvendinus investicinio projekto – „**Vilniaus universiteto Botanikos sodo infrastruktūros objektų atnaujinimas didinant galimybes plėtoti švietėjišką ir kultūrinę veiklą**“ I etapą, buvo iš esmės atnaujinti Vingio skyriaus takai (didesniame nei 7 000 m² plote), atstatyti senieji hidrologiniai įrenginiai (istorinis tvenkinys ir kanalas) – šiems darbams atlikti panaudota 639,94 tūkst. Eur. Įgyvendinant projektą taip pat buvo atlikti ir Botanikos sodo Kairėnuose muziejaus išorės fasadų ir laiptinių tvarkybos darbai, pagerinta bendra Sodo materialinė bazė (įsigyta naujos technikos ir priemonių, reikalingų tiek Sodo ekspozicijų priežiūrai Kairėnuose ir Vingyje, tiek lankytojų aptarnavimui pagerinti). Iš viso 2023 m. įgyvendinant šį projektą atlikta darbų, įsigyta technikos ir kitų priemonių už 978,7 tūkst. Eur.

Direktorius dr. Audrius Skridaila

Veiklos rezultatai

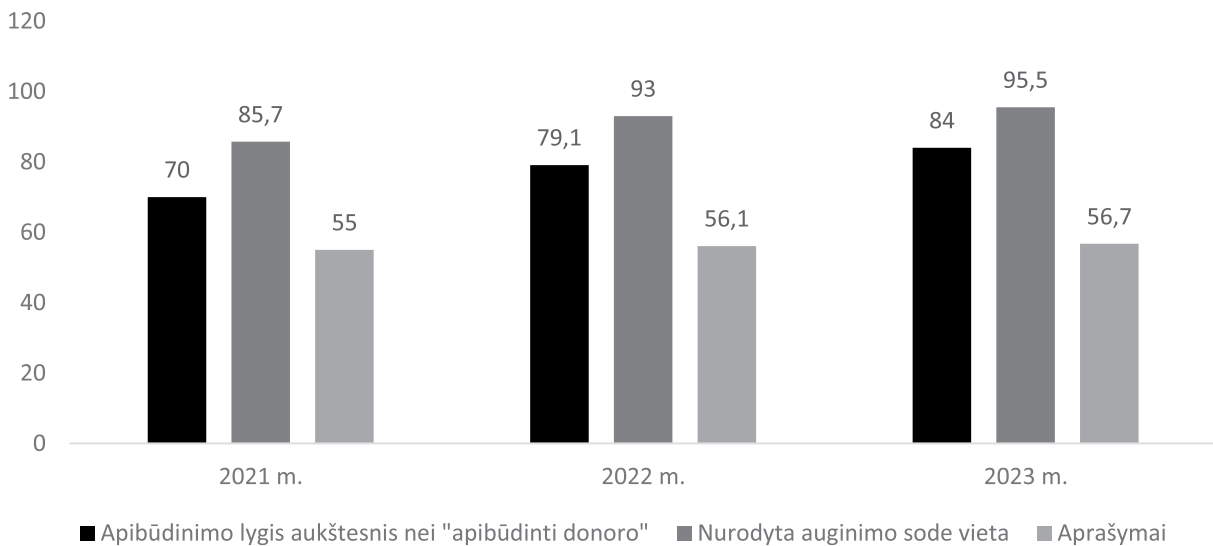
Botanikos sodo augalų kolekcijų skaičiai, 2021-2023 m.

Bendrieji kiekybiniai Sodo augalų kolekcijų rodikliai paskutiniaisiais metais kito neženkliai, nes paskutinius penkerius metus siekiama iš esmės

jų nedidinti, didžiausių dėmesį skiriant šių kolekcijų kokybiniais rodikliams gerinti.

Augalų duomenų bazėje Index Plantarum aprašymas, rezultatai (proc.) 2021-2023 m.

Pokyčiai augalų duomenų bazėje Index Plantarum 2021–2023 m., pasiektas informacijos apie registruotus kolekcinis

pavyzdžius užpildymo procentas iki 2025 m. numatyto lygio.

Botanikos sodo lankytojų skaičiaus dinamika, 2021–2023 m.

2021 m. vis dar jautėme Covid-19 pandemijos pasekmes (sudaržymai dėl lankymo ir renginių ir net vėlesnio laiko pasekmės). 2022 m. pradėjome susigrąžinti renginius, bet labiausiai dideliame lankytojų skaičiaus šuoliui 2022 m. turėjo įtakos šviesos parko (organizuoto kartu su partneriais iš Lenkijos Lumina Sp. z.o.o), veikusio žiemos laikotarpiu, veikla. Tiesa,

2023 m. šį parką aplankė mažesnis lankytojų skaičius, tačiau padidėjo tradicinių Sodo lankytojų vasarą, ir ypač sėkmingi buvo du Sodo renginiai: „Piknikas alyvose“ bei „Žolinėk 2023“ (pastarasis renginys organizuotas su partneriu – Švenčionių vaistažolių fabriku). Šiuos renginius aplankė apie 10 000 žmonių.

Narystė asociacijose, bendradarbiavimas:

- Association of Baltic Botanic Gardens
- [Botanical Gardens Conservation International](#)
- [European Botanic Gardens Consortium](#)
- Lietuvos universitetų Botanikos sodų asociacija
- [International plant genetic resources institute](#)
- Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija
- [Lenkijos MA Dendrologijos institutu](#)
- [Lumina Sp.z.o.o](#)
- Lietuvos neformaliojo mokinių švietimo agentūra
- [Medardo Čoboto trečiojo amžiaus universitetu](#)
- [Vilniaus miesto savivaldybė](#)
- [Švenčionių vaistažolių fabrikas](#)
- [Trakų istorinis nacionalinis parkas](#)